

N:o 16.

Af herr **Heüman**, *angående aflöningsförbättring för postbetjante.*

Uti Kungl. Maj:ts nädiga proposition n:o 1 till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof föreslås på sjätte hufvudtiteln med den motivering, som där återfinnes (sid. 33—60), en höjning i ordinarie postbetjantes löner och tjänstgöringspenningar med 364,500 kronor eller från i 1907 års stat upptagna kr. 1,543,500 till i nästa års stat föreslagna kr. 1,908,000, i hvilken summa dock en ej ringa del är en följd icke af den föreslagna löneförhöjningen utan af 100 ordinarie befattningars nyinrättande.

Kungl. Maj:t föreslår, att de i staten upptagna 1,700 postbetjante, som omfatta samtliga kungl. postverkets vaktmästare, postiljoner och brefbärare, skulle hädanefter fördelas efter tjänstgöringsortens olika lefnadskostnader i fyra lönegrader i stället för nuvarande tre.

Aflöningsförmånerna, som för närvarande utgå, »utom tjänstbeklädnad in natura, i värde uppskattad till 97 kronor per år, samt fri läkarevård och medicin», i årlig lön, lika för alla tre graderna, med 600 kronor och tjänstgöringspenningar: i första graden 400 kr., i andra 350 kr. samt i tredje 300 kr. jämte ålderstillägg efter fem år af resp. 200, 150 och 150 kr. samt efter ytterligare fem år lika mycket resp., så att slutlönen efter tio års ordinarie tjänstgöring är för första lönegraden 1,400 kr., för andra 1,250 kr. och för tredje 1,200 kr. — dessa aflöningsförmåner skulle efter Kungl. Maj:ts förslag utgå med 800 kronors lön i stället för nuvarande 600 kr. samt tjänstgöringspenningar, i första lönegraden 400 kr., i andra 340 kr., i tredje 280 kr. samt i fjärde 220 kr., hvarjämte ålderstilläggen, som till sina slutbelopp visserligen skulle blifva något högre än de nu utgående, likväl genom den föreslagna uppdelningen på fyra terminer eller efter 3 år, 6 år, 9 år och 12 år i första lönegraden resp. 120, 120, 150, 150, i andra resp. 60, 120, 150, 150, i tredje resp. 60, 60, 120, 150 och

i fjärde lönegraden resp. 60, 60, 120, 120, senare än nu är fallet skulle komma tjänsteinnehafvaren till godo.

Först efter tolf års ordinarie tjänstgöring skulle postbetjänte enligt Kungl. Maj:ts förslag nå sin slutaflöning och då i första lönegraden 1,740 kr., i andra 1,620 kr., i tredje 1,470 kr. och i fjärde 1,380 kr.

Huru ogynnsamt Kungl. Maj:ts förslag ställer sig i jämförelse med den ganska måttfulla beräkning, som postbetjänte själfva gjort af sina lefnadsomkostnader och af sina därpå grundade lönekraf, framgår af deras i Kungl. Maj:ts nådiga proposition åberopade lönepetition. Däri begäres en lön af 900 kr., i stället för nu utgående 600 kr., samt tjänstgöringspenningar för första lönegraden 550 kr., andra 400 kr., tredje 300 kr. och fjärde 200 kr., så att begynnelselönerna skulle blifva resp. 1,450 kr., 1,300 kr., 1,200 kr. och 1,100 kr. samt med oförändrade ålderstillägg, såsom de nu utgå, en aflöning efter fem år resp. 1,650 kr., 1,500 kr., 1,400 kr., 1,300 kr. och efter tio år en slutaflöning med i första lönegraden 1,850 kr., i andra 1,700 kr., i tredje 1,600 kr. och i fjärde 1,500 kr. Ett bifall till denna petition skulle dock öka aflöningsstaten för 1,700 ordinarie postbetjänte med 723,000 kronor, hvarför generalpoststyrelsen funnit sig nödsakad, efter jämförelser med aflöningsförmånerna i tyska, norska, danska och finska postverken, vidtagna jämkningar, och föreslår postbetjantes lön till 800 kr. samt tjänstgöringspenningar till i första lönegraden 550 kr., i andra 500 kr., i tredje 450 kr., i fjärde 300 kr., hvilket, med redan nu utgående ålderstillägg till samma belopp som hittills, skulle medföra en aflöning efter fem ordinarie tjänsteår af i första graden 1,550 kr., i andra 1,500 kr., i tredje 1,400 kr. och i fjärde 1,250 kr. samt efter tio år en slutaflöning af resp. 1,750 kr., 1,700 kr., 1,550 kr., 1,400 kr.

Då man besinnar, att en postbetjänt hittills i medeltal först vid omkring 28 års ålder och efter 7- å 8-årig tjänst såsom extra ordinarie med en ganska ringa aflöning, kan uppnå ordinarie plats, torde det icke anses i minsta mån oskäligt, att hans begynnelseaflöning blir i de dyraste orterna, Stockholm och några grufsamhällen i Norrbotten, 1,350 kr. samt efter fem års ordinarie tjänstgöring 1,550 kr. och efter tio år en slutaflöning ändtligen med 1,750 kr., under det att Kungl. Maj:ts förslag skulle ställa honom på samma orter med en begynnelselön af blott 1,200 kr. samt efter fem år 1,320 kr. och efter tio år 1,590 kr. samt först efter 12 års ordinarie tjänstgöring låta honom nå upp till slutlönen 1,740 kr., således ännu då 10 kr. mindre än i generalpoststyrelsens förslag.

Generalpoststyrelsen har vidtagit så starka jämkningar i postbetjantes eget petitionsförslag, att någon ytterligare jämkning torde icke vara

med klok hushållning förenlig. Ty så viktigt det är i en liten stat såsom Sverige, att iakttaga all sparsamhet i afseende på byggnader och institutioner, som för statens räkning behövas, så oklokt synes det mig vara att lämna åt de personliga krafter, som fordras i statens tjänst, en så ringa aflöning, att däraf alstras näringsbekymmer och nödvändighet att bredvid tjänsten söka bisysslor, som förrycka tid och kraft från det egentliga arbetet. Det kan ej heller födas kärlek till fosterlandet af att år efter år få slita i fosterlandets tjänst utan att kunna förmå skapa sig ett hem och afbetala sina skulder. Ett så för staten inkomstbringande verk som det svenska postverket har verkligen råd att lämna åt sin betjäning en aflöning, som motsvarar den dagliga nödtorften. Ty när man beräknar, såsom Kungl. Maj:t själf framhåller, att kostnaden för 2 rum och kök i Stockholm utgör för närvarande 502 kr. och att medelpriset för privat måltidsinackordering är omkring 520, så torde däraf framgå, att en begynnelseaflöning för en man i sina bästa år, och hvilken för samhällets egen skull man önskar, att han må kunna försörja äfven hustru och barn, är alltför ringa tilltagen i Kungl. Maj:ts nådiga proposition med 1,200 kr. i Stockholm och ännu mindre annorstädes.

Såsom pastor i en stor hufvudstadsförsamling känner jag flera inom samma territorium boende brefbärare. Jag har därför varit i tillfälle att ofta bevittna de stora svårigheter, med hvilka en brefbärare nu får kämpa. Sedan han fått med sin tunga postbörda släpa trappa upp och trappa ned under många timmar om dagen, så kan han ej få en aftonstund ledig med sin familj utan måste såsom månadskarl eller kypare eller hotellvaktmästare och dylikt sträfvä sent in på kvällarne och nätterna för att få det dagliga brödet till sig och de sina. År efter år har han väntat på den utlofvade löneförhöjningen, men den har af Riksdagen än af det ena, än af det andra skälet afslagits och framskjutits. Nu har emellertid i denna stora klass af postbetjante landet rundt, som utföra ett så viktigt och kräfvande arbete, hvilket kommer hela folket och alla landets näringar till godo, en förhoppning om bättre tider inträdt, sedan kungl. generalpoststyrelsen framlagt sitt väl afvägda förslag om löneförhöjning. Med berömvärd lojalitet hafva de petitionerande frångått sitt eget petitionsförslag för att med mera utsikt till framgång samla sig omkring kungl. generalpoststyrelsens förslag, som innebär en ökad utgift för postverket af blott 516,000 kr. i jämförelse med de i petitionen åskade 723,000 kr. Att Kungl. Maj:ts förslag ytterligare häraf inbesparar för år 1908 kronor 211,270 synes mig vara en besparing, som bör sökas på andra poster och ej tagas från ordinarie postbetjantes dagliga nödtorft.

På grund af hvad jag nu anfört, tillåter jag mig vördsamt föreslå,

att Riksdagen i staten för år 1908, i hvad den afser ordinarie postbetjäntes löner och tjänstgöringspenningar, behagade, med afslag å hvad Kungl. Maj:t därutinnan hemställt, bifalla kungl. generalpoststyrelsens i samma ärende gjorda framställning. (Se sjätte hufvudtitelns bilaga till 1907 års statsverksproposition sid. 50.)

Stockholm den 24 januari 1907.

E. D. Heüman.
